

Magyar diákok végzete a román nyelv?

Egy felmérés szerint szívesebben tanulnak angolul a székelyföldi gyerekek

Egy közelmúltban végzett kutatás eredményei szerint a székelyföldi diákok nem tanulnak meg kellőképpen románul. De máshol sem jobb a helyzet, a magyar gyerekek nehezen tanulják az állam nyelvét.

A román érettségi minden évben komoly gondokat okoz a magyar anyanyelvű diákok számára. Ez idén sem volt másként, hiszen ebből a tárgyból teljesítettek a legrosszabbul: 69,5 százaléknian mentek át román nyelv és irodalomból, míg magyar nyelv és irodalomból a sikeresen érettségizők száma megközelítette a 97 százalékot. Hargita megyében a közelmúltban végzett kutatás eredményei szerint a székelyföldi diákok a román nyelv nem megfelelő oktatása miatt nem tanulják meg kellőképpen a nyelvet. A 85 százalékban magyarok által lakott székelyföldi megye önkormányzata, tanfelügyelősége, a Hargita Megyéért Egyesület, valamint a Nevelési Tanácsadó és Erőforrás Központ 2017 októberé és decembere között készítette a kutatás alapját képező felmérést a magyar ajkú hetedik és tizenegyedik osztályos tanulók, szülei és román nyelvet oktató tanáraik körében. A munkacsoport 833 tanuló, 799 szülő és 136 román szakos tanár által kitöltött kérdőív adatait összesítette, és ezek alapján fogalmazott meg következtetéseket és tett javaslatokat.

Inkább angolul?

A kutatás szerint a magyar nyelvi környezetben felnövő tanulók nem kedvelik a román nyelvet. Ezt

FOTÓ: BARABÁS ÁKOS

Megoldás a román nyelv tanulására: táborokat kellene szervezni, ahol a magyar anyanyelvű diákok több időt tölthetnének román társaikkal

kok a román nyelvű írásbeli követelményeknek többnyire eleget tudnak tenni, többségük viszont nem tud, vagy nem mer románul beszélni.

A kérdőív kérdéseire válaszoló román tanárok szerint legfőképpen az akadályozza a tanulókat a román nyelv elsajátításában, hogy nincs lehetőségük az élő nyelvet gyakorolni és túlméretezett a tananyag. Arra a kérdésre, mit tehetnek annak érdekében, hogy javuljon tanítványaik nyelvtudása, többségben úgy vélték: folyamatosan kell keresniük a hatékony nyelvtanítás módszereit, illetve törekedniük kell a diákok motiválására.

és alakítsanak ki egy olyan interaktív feladatokkal segítő a nyelvtanulást.

Nem csak Székelyföld problémája

Constantin Groza 18 éve oktat latin mellett román nyelvet és irodalmat a kolozsvári református kollégiumban. Véleménye nagyban egyezik a kérdőívet kitöltött székelyföldi kollégáival. A kollégium tanára román anyanyelvű, így diákjaival kizárólag ezen a nyelven társalog, és úgy véli, ez csak előnyükre válhat a diákoknak. „Idén két végzős osztályom volt, a tanulók 98 százaléka sikeresen érettségizett román nyelvből és irodalomból, amit hatalmas szakmai sikerként éltem meg. Igaz, vannak gyerekek – a mi iskolákban mindössze hárman voltak –, akikre nem ragad a nyelv, nem tudják magukat helyesen kifejezni románul. De még ők is megérdemelték volna az átmenő jegyet az ígyekeztükért” – mondja a tanár. Érettségien ugyanis külön pontozzák a tartalmat és a kifejezési módot, így aztán egy diák hiába ismeri tökéletesen az anyagot, ha nem tudja helyesen visszaadni azt.

Constantin Groza lapunk kérésére rávilágított: nem csak a székelyföldi gyerekek vannak nehéz helyzetben azáltal, hogy többen élnek, és kevés román szót hallanak: „Kolozsváron is tanulnak olyan faluról felkerült gyerekek, akik magyar többségű vidékről származnak. Nekik nagyon nehéz elsajátítani a román nyelvet, hiszen a hétköznapi életben nem beszélnek. Az irodalmi román meg tanulják ugyan az iskolában, de a mindennapokban beszélt román nyelvet gyerekkorban kelleni elsajátítani, szinte reflexszerűen. Még nagyobb gondban van az, akinek nincs tehetsége az idegen nyelvek elsajátításához. Négy év alatt legfeljebb az ötös szintig tudjuk felhozni őket”. A tanár hozzátéveszi, az is problémát okoz, hogy sok, főleg faluról érkezett diák kollégiumba kerül, ahol szintén nem beszélnek románul egymás között.

Groza szerint ez természetes is, hiszen senki sem szabhatja meg a diákoknak, hogy szabadidejükben milyen nyelven társalogjanak.

„A kolozsvári magyarok elsajátítják az úgynevezett utcanyelvet, mindennel, ami jó és rossz benne, de egy magyar faluból érkezett fiatal nehéz helyzetbe kerül, mert ő nem így nőtt fel” – világít rá a gondokra a kollégium román tanára. Nem véletlen, hogy a Hargita megyében végzett kutatásban részvevő diákok 46 százaléka is azt válaszolta: nincs lehetőségük gyakorolni az élő nyelvet, ezért is rosszak az érettségi eredmények.

A kolozsvári román tanár ugyanabban látja a megoldást, mint székelyföldi kollégái: táborokat kellene szervezni, ahol a magyar anyanyelvű diákok több időt tölthetnének román társaikkal. Ugyanakkor Groza is helytelennek tartja, hogy a magyar és román anyanyelvű diákoknak ugyanazt a tananyagot tanítják. A román tanár úgy látja, a liceumokban, illetve a szakiskolákban leadott anyag között is csak elméletileg van különbség, a nehézségi fokozat szinte ugyanaz mindkét esetben.

mánul beszélni? – erre a kérdésre a nagy többség két válaszlehetőséget adott meg: az egyik, hogy ahány nyelvet ismersz, annyi ember vagy, a másik pedig, hogy illik tudni, mert ez Románia hivatalos nyelve. Azt illetően, mit tehetnek azért, hogy jól megtanulják a nyelvet, a legtöbb tanuló azt választotta: törekszik az iskolában figyelni, dolgozni. Emellett igyekezzenek keresni a lehetőséget románul megszólalni – derül ki a Hargita megyei felmérésből.

Akárcsak a diákok és a szülők többsége, Constantin Groza is egyetért azzal, hogy a tananyagra ráfér a frissítés: „Ion Creangă már régóta nem aktuális. Valóban a nagy román klasszikusok közé tartozik, de egyebet is taníthatnánk, mint az író gyerekkori emlékeit. A hiteles paraszt rég kiveszett a román társadalomból – ahogy mondani szokás, az utolsó Ilie Moromete volt –, ma már csak azért nevezük őket így, mert falun élnek. Kollégáimat is meg szoktam kérdezni: mi humorosat találunk azon, hogy Creangă szereplője meztelenül megy haza a fürdésből? Hiszen ma már nudistát mindenfelé találunk...”

Constantin Groza: nem csak a székelyföldi gyerekek vannak nehéz helyzetben

ugyanis csak az iskolai órákon gyakorolhatják, és ehhez mérten túlzottak az elvárások az iskolában és a vizsgákon egyaránt. A kutatás készítői kifogásolták, hogy a nyelvoktatás módszertana nem teszi érdekessé a tananyagot, és a gyermekeknek nincs sikerélményük a román nyelv tanulása közben. A tanulmány szerint a székelyföldi magyar gyermekek szívesebben tanulnak angolul, mert ezt érdekesebbnek tartják, és az angol nyelv tanulása során sikerélményekben is részesülnek. A diá-

A kutatás készítői azt javasolták, szervezzenek továbbképzéseket az olyan tanítók és tanárok részére, akik magyar ajkú gyerekeknek oktatják a román nyelvet. Ugyanakkor románnyelv-táborok, csereprogramok szervezését is javasolták. Utóbbi révén a székelyföldi elemi, általános és középiskolás magyar ajkú gyerekek, illetve román vidéken élő román gyerekek tölthetnének legalább egy hetet a másik környezetben. Azt is javasolták, tegyék játékosabbá az élő román nyelv tanítását,

„Ion Creangă már régóta nem aktuális. Valóban a nagy román klasszikusok közé tartozik, de egyebet is taníthatnánk, mint az író gyerekkori emlékeit. A hiteles paraszt rég kiveszett a román társadalomból.”

Ion Creangă elavult

Arra a kérdésre, hogy meglátásuk szerint mit hasznos megtanulniuk a román nyelvből, a tanulók többsége a szabad kifejezésmódot választotta, illetve megértetni magukat minden helyzetben. Továbbá voltak, akik csak azt szeretnék megtanulni a nyelvből, amit a vizsgákon kérnek. Azt is sokan bejelölték, hogy egyszerre túl sokat akarnak megtanítani nekik az iskolai tananyagban. Miért szükséges jól tudni ro-

Groza úgy véli, Creangă is helyettesíthető más, korszerűbb írókkal, akik szintén felidéznek például a gyermekkor, de sokkal közelebb állnak a mai gyerekek megértési képességéhez. Fontos a gyerekkor bemutatása, de manapság talán az lenne a szerencsés – mondja némi iróniával a román tanár –, ha a diákoknak a számítógépekről írva valaki ifjúsági regényt. Azt talán többen olvasnák...